

Hankoniemen yläaste

**SUUNNITELMA OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI
KIUSAAMISELTA, VÄKIVALLALTA JA HÄIRINNÄLTÄ**

Sisällys

1. Koulukiusaamisen ehkäiseminen Hankoniemen yläasteella.....	3
Kiusaamisen määritelmä.....	3
Kiusaamisen ehkäiseminen.....	3
Toiminta kiusaamistilanteissa.....	4
2. Väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen....	4
3. Häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen.....	5
Häirinnän määrittelmä.....	5
Häirintään puuttuminen.....	5
4. Yhteydenottotavat kotiin ja yhteistyö.....	6
5. Yhteistyö viranomaisten kanssa.....	6
6. Suunnitelman päivittäminen, toteutumisen seuranta, seurantaan liittyvä kirjaaminen ja arviointi.....	6

1. Koulukiusaamisen ehkäiseminen Hankoniemen yläasteella

Jokaisella oppilaalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Kaikilla koulun aikuisilla on velvollisuus toimia kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän estämiseksi ja vähentämiseksi.

Kiusaamisen määritelmä

Kun yksi tai useampi ihminen jo pidemmän ajan kuluessa kohdistaa tietoisesti ja aktiivista kielteistä käytöstä yhtä tai useampia kohtaan tai sulkee heidät pois joukosta.

Kaikki koulussa tapahtuva aggressiivinen käyttäytyminen ei ole koulukiusaamista. Kiusaamisena pidetään sitä, kun yksi ja sama oppilas joutuu toistuvasti ja systemaattisesti toisten tahallisen ja kielteisen toiminnan kohteeksi. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jolla pyritään haittamaan tai vahingoittamaan tai aiheuttamaan pahaa mieltä jollekin toiselle. On huomattava, että myös opettaja tai muu henkilökunta kuuluva voi joutua kiusaamisen kohteeksi.

Kiusaaminen on:

- tavaroiden piilottelu tai luvatta ottaminen
- hakkaaminen, tyrkkiminen, potkiminen, nipistely, maahan kaataminen, kamppaaminen, tukasta vetäminen, ja kaikki muu käsiksi käyminen eli fyysinen kiusaaminen (8 kiusaamiseksi luokitellaan myös väkivalta, joka naamioidaan urheiluksi tai leikiksi)
- pilkkaaminen, haukkuminen, lällätys, ilkkuva matkiminen, toisen ulkomuodon tai tekemisen jatkuva kommentoiminen, kikattelu, pilkallinen nauru
- pelottelu, uhkailu, pettäminen, perättömien juttujen keksimisen eli sanallinen kiusaaminen
- toisen yllyttäminen yhtä vastaan, yksin jättäminen tai leikeistä pois jättäminen ilman syytä, ilmeily, huokailu, merkitsevien silmäysten vaihtaminen jonkun kanssa, toisen kohtelemisen kuin ilmaa eli hiljainen kiusaaminen

Kiusaamisen ehkäiseminen

Koulussamme vahvistamme oppilaiden kiusaamisen vastaisia asenteita. Saatamme säännöt selvästi tiedoksi oppilaille ja koteihin. Kiusaamisen liittyvistä käytänteistä tiedotetaan huoltajia syyslukukauden alussa. Oppilaita valvotaan kouluaikana. Luokissa luokanvalvoja, opettajat ja oppilashuoltoryhmän jäsenet käsittelevät kiusaamiseen liittyviä asioita säännöllisin väliajoin. Kiusaamiseen puututaan aina ja tietoon tulleet kiusaamistapaukset kirjataan.

Toiminta kiusaamistilanteissa

Kiusaamiseen puututaan heti ja noudatetaan seuraavia ohjeita:

(ensisijainen vastuuhenkilö on henkilö, joka on ensimmäinen tilanteessa mukana)

- Keskustellaan asianosaisten kanssa ja selvitetään tilanteen kulkua
- Kirjataan tapahtumat (tarvittaessa) esim. Wilmaan
- Järjestetään osapuolien kuuluminen ja sovitaan, että kiusaaminen loppuu ja tehdään selväksi kiusaajille, mitä tapahtuu jatkossa, jos sopimus ei pidä
- Sovitaan seurannasta
- Ilmoitetaan asiasta kohteen ja vakavuusasteen mukaan huoltajille, koulun oppilashuoltoryhmälle, koulukuraattorille jne.
- Suoritetaan asianmukaiset ratkaisutoimet
- Seurataan, toistuuko tilanne

Jos tilanne toistuu, pyydetään kiusaajan huoltajat tulemaan koululle ja selvittämään tilannetta ja pohtimaan, mitä tehdään seuraavaksi. Vakaamissa tapauksissa arvioidaan myös lastensuojelun ja poliisin tarve.

---

2. Väkivallan ja aggressiivisen käyttämisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

---

Rehtorilla ja opettajalla on oikeus määrätä häiritsevää opiskelijaa poistumaan luokasta tai muusta tilasta, jossa järjestetään opetusta taikka koulun järjestämästä tilaisuudesta. Rehtori ja opettaja voivat opiskelijaa poistaessaan käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, jolta voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai häirinnän vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. (POL 36 b § 2003) Kun oppilas poistetaan opetustilasta, hänet ohjataan kanslian valvontaan ja oppilaan huoltajaa informoidaan tilanteesta mahdollisimman pian. Oppilaan huoltajalle ilmoitetaan myös, jos tilanne vaatii oppilaan opetuksen epäämistä eli oppilaan lähettämistä loppupäivän ajaksi kotiin. Voimakeinojen käyttö on aina kirjattava ja kirjaus toimitettava rehtorille, joka arkistoi selostuksen.

---

3. Häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Häirinnän määritelmä

Sukupuolista häirintää on ei-toivottu huomio, joka liittyy sukupuoleen, esimerkiksi halventava tai alentava puhe toisen sukupuolesta, sukupuoleen liittyvä kiusaaminen, teot, jotka saavat tunteisiin itseensä noloksi, pelokkaaksi, loukkaantuneeksi tai vihaiseksi.

Seksuaalista häirintää on muun muassa vihjailu ja seksuaalisesti värityneet vitsit, vartalo, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat puheet ja kysymykset. Ehdottelu, vaatiminen ja fyysinen koskeminen sekä raiskaus tai sen yritys ovat seksuaalista häirintää. Häirintä voi tapahtua myös puhelimen ja netin välityksellä. Sukupuolinen huomio muuttuu häirinnäksi silloin, kun sitä jatketaan, vaikka huomion kohde ilmaisisi sen olevan epämiellyttävä. Seksuaalista häirintää ei koulussa hyväksytä, vaan siihen puututaan välittömästi

Jokaisella on oikeus ihmisarvon loukkaamattomuuteen ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. **Loukkaavaa käytöstä** ei koulussamme hyväksytä, vaan siihen puututaan välittömästi. Loukkaavana käytöksenä pidetään mm. nimittelyä, kieltäytymistä työskentelemästä toisen kanssa, eristämistä ja toisen henkilön vähättelemistä. **Rasististen** viestien lähettäminen on erittäin loukkaavaa käytöstä. Jatkuvasta rasistisesta toiminnasta koulu tekee ilmoituksen poliisille. Rasistiset merkit ja eleet ovat kiellettyjä koulussa. Niitä ei saa tehdä eikä esittää koulussa.

Häirinnän ehkäiseminen

Häirintää pyritään ennaltaehkäisemään seuraavin toimenpitein:

- Jokaisessa luokassa keskustellaan häirintään liittyvistä asioista.
- Erityisesti kiinnitetään huomioita uusien oppilaiden sopeutumiseen kouluun.

Häirintään puuttuminen

(ensisijaisena vastuuhenkilönä on henkilö, joka on ensimmäinen tilanteessa mukana)

- Keskustellaan asianosaisten kanssa ja selvitetään tilanteen kulku
- Kirjataan tapahtumat (tarvittaessa) esim. Wilmaan
- Järjestetään osapuolien kuuluminen ja sovitaan, että häirintä loppuu ja tehdään selväksi, mitä tapahtuu jatkossa, jos sopimus ei pidä
- sovitaan seuranasta
- Ilmoitetaan asiasta vakavuusasteen mukaan huoltajalle, koulun oppilashuoltotyöryhmälle, koulukuraattorille jne.

- Suoritetaan asianmukaiset rankaisutoimet
- Oppilashuolto huolehtii, että sekä uhri että tekijä saavat tarvitsemansa tuen
- Seurataan, toistuuko tilanne

Jos tilanne toistuu, pyydetään kiusaajan huoltajat tulemaan koululle ja selvittämään tilannetta ja pohtimaan, mitä tehdään seuraavaksi. Vakavammissa tapauksissa arvioidaan myös lastensuojelu ja poliisin tarve.

---

3. Yhteydenottotavat kotiin ja yhteistyö

Suunnitelmasta tiedotetaan. Koteja kannustetaan ottamaan yhteyttä koulun henkilökuntaan välittömästi, kun koti saa tietää ei-toivotusta käyttäytymisestä. Koulun henkilökunta on velvollinen pitämään oppilaiden huoltajat ajan tasalla koulussa sattuneista ao. oppilasta koskevista selvittelyistä, Yhteenottokanavat ovat puhelin, wilma ja s-posti. Koulun henkilökunnan on muistettava tiedottamiseen liittyvät salassapitosäädökset.

---

4. Yhteistyö viranomaisten kanssa

Koulu pitää yhteyttä viranomaisiin ensisijaisesti kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteita ennaltaehkäisevässä mielessä. Akuuteissa tilanteissa rehtori ja oppilashuoltoryhmän jäsenet arvioivat tilannekohtaisesti, tarvitaanko viranomaisen apua.

---

5. Suunnitelmasta tiedottaminen ja perehdyttäminen

Suunnitelmasta tiedotetaan oppilaita, huoltajia ja koulun henkilökuntaa. Tiedottamisesta huolehtii rehtori. Suunnitelma on luettavissa myös koulun kotisivuilla.

---

6. Suunnitelman päivittäminen, toteutumisen seuranta, seurantaan liittyvä kirjaaminen ja arviointi

---

Suunnitelma päivitetään tarvittaessa ja sen toteutumista seurataan ja arvioidaan.